

[Kristen Amby.]

Heste maaske 3 Aar i Træk og saa er Lædefoged i det sidste halve Aar, men en Lær-lingeuddannelse i et almindeligt Bondebrug baade i Mark og i Stald, saadan at naar man er færdig med en Lærlingeuddannelse, saa kan man noget, og saa kan Folk være tjent med at have en. Det maa suppleres med en tvangsmæssig Lærlingeuddannelse. Hvorfor skal det kun være Haandværkere i Byerne, der skal tvinges til at gaa paa Teknisk Skole, hvorfor skal Landbrugslærlingene ikke lige saa vel være tvunget til at tage teoretisk Undervisning paa Aftenskole? Naturligvis. Og en teoretisk Undervisning, der burde suppleres med en samlet Undervisning, naar man var færdig med Lærlingetiden, paa Højskole, Ungdomsskole eller Landbrugsskole.

Dernæst den anden Kategori, den udlærte Medarbejder, som, naar han kunde sit Fag baade teoretisk og praktisk, ogsaa kunde stille Krav, og hvor man da virkelig kunde lave, om jeg saa maa sige, en objektiv Ordning, der var Mening i og Hold i. Jeg vilde ikke være bange for at knytte visse offentlige Fordele til, at man havde udlært og havde tjent som Medhjælper en vis Tid. I Virkeligheden vilde jeg i Fremtiden kræve som Betingelse for at faa et Statshusmandsbrug, at man skulde have udlært og have været Medhjælper en vis Tid.

Saa kommer den tredie Kategori: den gifte Landarbejder, som har valgt det som sin Livsstilling. Det er egentlig saadan, at mange hellere vil være Landarbejdere end have selvstændig Bedrift, og det er der ogsaa nogen der skal, ikke blot Røgterne, men ogsaa andre. Det er min Opfattelse, at naar en gift Landarbejder i Dag har den overenskomstmæssige Løn og har Arbejde Aaret rundt, er han meget bedre stillet end Arbejdsmanden i Byen. Det er ikke rigtigt, at de Lønninger, der betales — naar det er dem, der gælder efter Overenskomsten —, er usle. De er i Forhold til den gifte Arbejders Løn i Byen, hvor Husleje og mange andre Ting er meget, meget dyrere, i Virkeligheden en god Løn, og jeg tror, man kunde lægge Produktionsvilkårene saaledes til Rette, at denne Løn blev den almindeligt opnaelige. (*Hedtoft-Hansen*: Den overenskomstmæssige). Ja, naturligvis, man skal have et Sted at gaa ud fra, og jeg vil hellere gaa ud fra det, som de to Parter, der har forhandlet sig til Rette, har fundet hinanden i, end gaa ud fra et eller andet Tal. Det er givet, at saadanne Overenskomster maa være forskellige i de forskellige Lands-

dele, det tror jeg ogsaa, at det ærede Medlem, som nu afbrød mig, vil indrømme. Den maa være noget højere paa „Sydhavsøerne“, hvor man gennem Roerne har noget bedre Produktionsmuligheder, end andre Steder. Eller skal den være ens, maa der i hvert Fald ad anden Vej ske en vis Udligning. For disse Landarbejdere mener altsaa jeg, at det ikke vilde være Spor betænkeligt at fastslaa, at for Ejendomsstørrelser, der kan have en hel Mand i Brug, er det normale et Aars Opsigelsesvarsel.

Saa kommer vi til den anden Form for Arbejde som gift Landarbejder. Det er uimodsigeligt, at det ikke mere er som i gamle Dage, at en Gaard har en Husmand. Den har heller ikke Raad til det og heller ikke Brug for en gift Mand hver Dag hele Aaret rundt, men hvorfor i al Verden kunde saa to Gaarde ikke have en Mand tilsammen, eller tre Gaarde?

Det at være Landarbejder i Dag er et Helvede — det kan jeg som mangeaars Landsbypræst tale med om —, hvor man bliver kaldt til Huse eller til Gaarde, naar der skal køres Gødning eller gøres andet haardt Arbejde, og saa er der maaske mange Gange ogsaa Surhed over den Dagløn, man skal udbetale. Men hvad skal man lave den øvrige Tid? Ja, der er Kommuner, der har en Grusgrav, hvor de kan sendes hen og slaa Sten, men der er andre, der ikke har det. Det er ikke saa sært, at mange af dem, der er noget Fremdrift i, trækker ind til Byerne. Hvor er Haabet og hvor er Fremtiden i en Tilværelse som den ude paa Landet? Og i Virkeligheden er det ikke ond Vilje fra Landarbejderne eller Bønderne, slet ikke, det er Mangel paa Forstaaelse og Mangel paa Organisation. I Virkeligheden kunde i mangfoldige Tilfælde dette Spørgsmaal godt ordnes gennem lokal Arbejdsanvisning, maaske endda godt ordnes som lokal Arbejdsanvisning, hvor en Mand, naar nu Gaarden ikke kan have en hel Mand hele Aaret rundt, kunde blive knyttet til 2—3 Bedrifter, have sine faste Arbejdsdage der og sine faste, bestemte Arbejdsvilkår. Det var muligt i langt, langt større Udstrækning, end det nu sker. Nu skal jeg ikke spænde den højtærede Formands Taalmodighed længere, men der er lige et Par enkelte Bemærkninger, jeg gerne til Slut vil have Lov til at gøre. Formodentlig vil man baade her i Salen og ude i Landet sige: Det er jo den skinnbarlige Socialisme, dette er den rene Socialisering! og det rene Djævelskab! Heroverfor ønsker jeg kort at sige, at Slagord og Formler imponerer mig ikke; men det er